

LVM - liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LVM/1218/01/2016

Lausuntopyyntö vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta

FA EHDOTTAÄ, ETTÄ LAKIESITYKSESTÄ LUOVUTAAN

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on pyytänyt Finanssiala ry:ltä (FA, ent. Finanssialan Keskusliitto) lausuntoa yllä mainitussa asiassa. FA kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

LVM:n esityksen mukaiset lain (47 § 1 mom.) selvennykset koskien yhteenliittymien ilmoitusvelvollisuuksista sekä maksettavista valvontamaksuista Viestintävirastolle ovat FA:n mielestä tervetulleita tarkennuksia.

LVM esittää myös että ensitunnistamista koskevan tiedon ketjuttamiselle asetetaan enimmäishinta viiden vuoden määräajaksi. Tällä esityksellä pyritään edistämään sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymistä ja edellytyksenä tälle on mm. se että markkinoilla on keskenään kilpailevia vahvoja sähköisiä tunnistuspalveluita.

Markkinoilla on ollut jo monta vuotta keskenään kilpailevia vahvoja sähköisiä tunnistusvälineitä. Vuonna 2015 tehdyn tutkimuksen mukaan kuluttajat ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä (88 % vastaajista) pankkien tarjoamiin tunnistusvälineisiin. Pankit ovat siis ainakin kuluttajien näkökulmasta tuottaneet hyvää sähköistä tunnistamisen palvelua. Syynä ei voi olla esimerkiksi pankkien hinnoittelu, että muita vahvoja sähköisiä tunnistusvälineitä ei suosita eikä oteta aktiivisesti käyttöön. Mobiilivarmennettakin on tarjottu ilman avausmaksua ja silti sitä ei ole otettu laajasti käyttöön. Syyn täytyy löytyä jostain muualta. FA katsoo, että esityksessä olevat perustelut ontuvat ja että koko esityksen tarkoituksena on suosia yhtä, taloudellisesti jo erittäin vahvaa toimialaa.

Ensitunnistamisen markkinaa ei synny kansallisella hintasäätelyllä

Ensitunnistamisen ketjutuksen enimmäishinta on määrä tulla voimaan syksyllä 2017. FA:n näkemyksen mukaan uutta ja tehokkaampaa ensitunnistamisen markkinaa ei voi syntyä kansallisella hintasäätelyllä. Käytännössä säätelyllä lukitaan vahvan ensitunnistamisen markkina viideksi vuodeksi. Minkälainen uusi toimija haluaisi ensitunnistajan roolissa tulla Suomen kokoiselle markkinalle ehdotetulla ensitunnistamisen ketjutuksen enimmäishinnalla? Vahvaan tunnistamisen palveluihin kohdistuvalla hintasäätelyllä ei luoda houkuttelevia ja kilpailtuja markkinoita.

Tällä hetkellä markkinoilla on kolme vahvaa sähköistä tunnistusvälinettä eikä uusia ensitunnistuksen toteuttajia ole näköpiirissä. Fyysinen ensitunnistaminen on kallista, kuten poliisin hinnastostakin näkee (43 euroa). Prepaid mobiilivarmennettakin

myydään kuluttajille 39,90 euron hinnalla. FA totesi jo 13.1.2017 päivityssä lausunnossaan, mitä osa-alueita ensitunnistamiseen liittyy yksinomaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lainsäädännön nojalla. LVM:n esityksessä todettu muutaman sentin ensitunnistamisen kustannus ei yksinkertaisesti voi pitää paikkaansa. Tästä herää kysymys, miten ensitunnistaminen, jos kyseessä on aidosti lain mukainen ensitunnistaminen, käytännössä tehdään ja voiko siihen ylipäättään luottaa ketjutustilanteissa.

Ilman toimivaa ensitunnistamisen markkinaa, joka edellyttää kustannukset kattavaa hinnoittelua, vahvan sähköisen tunnistamisen markkina ei kehity toivotulla tavalla, vaan kehitys voi jopa alkaa taantua. Tämä vaikuttaisi kielteisesti yleiseen sähköisen asioinnin kehityspolkuun ja olisi täten myös globaalisti merkittävästi poikkeava skenaario. Kansallinen lisäsäätely sopii huonosti sekä EU:n että globaaliin säätelykehikkoon.

Tulonsiirto pankeilta muille sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajille

Edellytyksenä vahvan sähköisen tunnistusvälineen myöntämiselle sähköisesti asiakasta tapaamatta on, että asiakkaalla on jo vahva sähköinen tunniste, jota myönnettäessä asiakas on tunnistettu fyysisesti. Tulevaisuudessa myös pelkkä sähköinen ensitunnistaminen voi olla mahdollista, mutta se ei ole sääntelyn näkökulmasta nykypäivää.

Fyysiseen ensitunnistamiseen liittyvät kustannukset jäävät ensitunnistamisen toteuttaville toimijoille. Suomessa kustannukset jäävät lähinnä pankkien kannettaviksi, koska muut toimijat eivät aio toimia aktiivisesti ensitunnistajan roolissa laajasta asiointipisteverkostostaan huolimatta. Vahvan sähköisen tunnistamisen markkina rakennetaan pankkien toteuttaman fyysisen ensitunnistamisen varaan ja, kuten jo edellä on todettu, uusia ensitunnistusta tarjoavia toimijoita ei ole näköpiirissä. Hyödyt siirretään siis niille toimijoille, jotka pystyvät hyödyntämään jo tehtyä fyysistä ensitunnistusta sähköisesti. Ehdotettu hintasäätely merkitsee tulonsiirtoa ja piilotettua julkista tukea muiden toimijoiden hyväksi.

Oikeudenmukaisen ja kohtuullisen korvauksen laskenta ensitunnistuksen osalta

LVM ehdottaa vuosittain 25 %:lla laskevaa enimmäishintaa viiden vuoden määräaikana. Enimmäishinnan määräisi Viestintävirasto **tunnistusvälineiden tarjoajien** markkinahinnan mediaanin perusteella ja enimmäishinta olisi aina vähintään 35 senttiä ja enintään viisi euroa. Kustannuksia ehdotettu malli ei kata. FA pitää itse esitystä ja laskutapaa muutenkin erittäin ongelmallisena.

- Laskukaavassa ei oteta millään tavalla huomioon sitä, että toimijat ovat kooltaan ja markkinaosuuksiltaan hyvinkin erikokoisia (esim. markkinaosuudella ei ole mitään painoarvoa) ja että ne tarjoavat toisistaan eroavia tunnistamisen palveluita.
- Laskentatapa edellyttää myös suurta läpinäkyvyyttä ja tiukkaa valvontaa. Enimmäishinnan laskennassa ei saisi tulla tilanteita, joissa yksittäisten palveluiden tai tuotteiden hinta vääristäisi markkinahinnan mediaania merkittävästi.

- Laskukaavassa otetaan ilmeisesti huomioon myös vahvojen tunnisteiden avulla tehdyt heikkojen sähköisten tunnisteiden luonnit (esimerkiksi Katso-tunnisteet). Jotta tunnistusväline olisi vahva, tarjoajan tulee olla rekisteröity Viestintäviraston rekisteriin ja kuulua luottamusverkostoon. Näin ollen tällaisten, luottamusverkostoon kuulumattomien tunnisteiden ottaminen huomioon ei ole perusteltua.
- Enimmäishinnan laskua 25 %:lla vuosittain ei ole kunnolla avattu ja perusteltu.

Vuosittain 25 %:lla laskeva enimmäishinta tarkoittaisi viidentenä vuonna sitä, että enimmäishinta olisi enintään 1,19 euroa, jos laskelman lähtökohtana on viisi euroa ja tämä laskisi tasaisesti 25 % vuosittain. Enimmäishinta olisi ehdotetulla laskukaavalla todennäköisesti huomattavasti alhaisempi viidentenä vuotena. Lienee selvää, että kuvattu hintakehitys ei kannusta investointeihin eikä palvelujen kehittämiseen. Missä siis on oikeus ja kohtuus? Samalla tässä esityksessä on mitä ilmeisemmin unohdettu käyttäjien (esim. kuluttajien) näkökulma. Jonkun on maksettava tunnistuspalveluiden kehitys- ja ylläpitokulut.

FA ehdottaa, että lakiesityksestä luovutaan. FA näkee, että kansalliselle hintasääntelylle ei löydy kunnan perusteluja eikä aitoa tarvetta. Luottamusverkoston toiminta käynnistyi 1.5.2017, ja sen konkreettisia vaikutuksia ei voida käytännön kokemuksen puuttuessa arvioida vielä yhtään mitään. Lainsäädännön tarkoituksena ei voi myöskään olla viime kädessä yksittäisten toimijoiden suojeleminen ja puuttuminen mahdollisesti yksittäisiin sopimuskiistoihin.

FINANSSIALA RY

Päivi Pelkonen